

Referat AU Nordnorsk Landbruksråd 16.02.21

Digitalt møte kl.1100 – 12.30

Til stede: Svein Olav Thomassen (møteleder), Tone Rubach, Einar Åbergsjord, Else-Margrete Ballo, Birger Bull og Astrid Tove Olsen.

Ref. Ajna Nystad Skarstein

Sak 1: Orientering fra BGINN

Konferanse over to dager arrangert med tittelen «Hvordan bruker vi jorda?», da sett i en større sammenheng, det var mest fokus på havet og blå sektor. Dette skyldes nok at det er her de store bedriftene og fagmiljøene finnes, og dermed også finansieringen. Men det skjer mye innovasjon i grønne miljøer også, og spesielt i Trøndelag har de mye positivt på gang og stor optimisme. De har fått gode kunnskapsmiljø på blant annet landbruksskolen på Mære, og der er en imponerende prosjektportefølje som er tilknyttet dette miljøet. Her er lærere, forskere og elever på samme sted, og de har fått på plass et bra samarbeid med fylkeskommunen. Mange bedrifter og forelesere inntar med gode budskap, men felles for alle var at de er ønskelig med fokus på at landbruket er en bærekraftig næring og at dette må synliggjøres. Det er utfordrende med å få til forskning og utvikling, på grunn av små enheter med lite kapital, men hvis vi innretter og rigger oss for fremtiden så er alt mulig. Fokus på koblinger mellom blå/grønn for å få utviklet sirkulærøkonomien, dette kan la seg løse først i områder med komplette verdikjeder og korte avstander, så Trøndelag er utmerket som pilotområde.

Flere aktører nevnte at landbruket ønsker en struktur, styring og økonomi som kan lede an i arbeidet med ny kunnskap og kompetansenettverk. En sammensatt gruppe med samme fokus og dyktige aktører kan oppnå mye hvis alle trekker i samme retning. Gårdbrukere er på enkeltpersonsnivå, så vi må klare å samle trådene og sortere og kommunisere på et annet nivå enn vi gjør i dag. Det er nettopp utlyst et anbud på kompetansemegler på grønn sektor i Nordland, og dette vil bli en naturlig samarbeidspartner i videre arbeid med fokus på både grønn og blå sektor, samt ledelsen i Blågrønt Innovasjonssenter ved Nord Universitet.

Vedtak:

Både vår representant i Blågrønt Innovasjonsnettverk, Astrid Olsen og resten av AU holder fokus og kontakt med Midtnorsk samarbeidsråd, BGINN og andre naturlige samarbeidspartnere i saken.

Sak 2: Brosjyre eller fotokonkurranse

Nordnorsk Landbruksråd fikk i forrige styremøte en orientering fra JS Norge, og påfølgende tilbud om å lage en brosjyre som vi kunne benytte i ulike sammenhenger med behov for representasjon. I dette tilbudet var det også lagt inn noen bilder som dekorasjon i brosjyren, tatt av fotograf. Brosjyren skulle finansieres ved å selge annonser til ulike samarbeidsaktører, typisk våre samvirkebedrifter. AU var derfor usikker på både målgruppe for brosjyren og om vi ønsket å pålegge samvirkebedriftene denne kostnaden. Svein Olav og Einar hadde derfor hatt en diskusjon i etterkant av møtet om

kommet frem til at det er ønskelig å heller arrangere en fotokonkurranse via nettside og Facebook. Viktig at vi presiserer i utlysningstekst at vi forbeholder oss retten til å benytte bildene for all fremtid.

Vedtak:

Sekretær utarbeider en tekst som annonserer konkurransen, som legges ut digitalt, der vi ber om bilder til en konkurranse der premien er gavekort fra FK på 5000,- kroner og mulig noen sponspremier dersom FK kan ordne dette. Ajna sjekker med regnskapsansvarlig hvordan vi rigger oss for kjøp og utdeling av gavekort. Juryen til konkurransen skal bestå av Einar og Svein Olav, og det skal arrangeres to runder der den første har en tidsramme frem til mai med vintertema og den neste utlyses over sommeren. Samme premie på begge konkurranser.

Sak 3: Matmerke/rundbordskonferanse

Vi har laget klar en invitasjon til aktuelle aktører som bør være med på et slikt arrangement, og Birger har hatt kontakt med flere aktuelle aktører per telefon. Men det har vært stor uro i Nortura i det siste, på grunn av nedleggelse av arbeidsplasser og flytting av produksjon så vi mener derfor at det er strategisk at vi avventer inntil videre. Nortura skal behandle en rapport om fremtiden i nord 20. mars, så det vil ikke bli før etter dette møtet. Men vi må forberede oss til et møte med alle aktører og må gjøre en jobb på dette fremover. Tidligere utarbeidede rapporter skal gjennomgås, for å se om noe kan benyttes. Media skal eventuelt forberedes.

I tillegg ble det foreslått at vi søker et forprosjekt på å dokumentere «Arktisk kvalitet» ved å merke produktene helt tilbake til gårdsnivå, likt det som er merket på grønnsaker. Da får forbrukeren vite akkurat hvem som har produsert kjøttet, og gjøre et valg på om det er ønskelig å kjøpe produktet fra denne bonden eller dette området. Slik det fungerer i dag vil man knapt nok finne hvilket land produktet kommer fra.

Vedtak:

Tone, Birger og Ajna jobber videre med denne saken og må eventuelt innhente kompetanse for å skrive søknad om midler til merkeordning. Allerede utarbeidet kunnskap gjennomgås og oppsummeres. Invitasjoner til konferanse sendes når representantene mener at tiden er inne for et slikt møte. eventuelt om vi kan finne noen kroner for at noen gjør et arbeid på dette.

Sak 4: Oppfølging/evaluering av møte med medlemmer fra næringskomiteen

Birger hadde gjort et forarbeid med presentasjonen til komiteens fremmøtte medlemmer, og kan oppsummeres slik: *Fokus på kjedenes makt, og hvordan denne påvirker og egentlig trumfer de politiske virkemidlene i jordbruk, distrikts og næringspolitikken.*

Vi ser en utvikling der kjedenes bedriftsmessige prioriteringer og avveininger nå har fått enormt stor betydning for hvordan landet skal se ut.

Gjennom samlingen av makten i distribusjon på kun 3 aktører opplever vi at plassering av lager, valg av transportruter o.l. Faktisk avgjør hvor det er lønnsomt å drive fabrikker, hvor det er lønnsomt å drive primærproduksjon også. Maten blir gjort til en miljøversting. Med unødvendig transport på farlige vinterveier, med kortere holdbarhetstid, økt varesvinn og redusert matberedskap i nord.

Vi må være smertelig klar over at alt vi produserer her nord av mat, det kan enkelt produseres sørpå, eller over landegrensene. Hvis ikke matproduksjonen og distribusjonen av denne er bærekraftig, hvis den kan angripes som lite hensiktsmessig. Ja da kommer den til å bli angrepet.

Det eneste vettige når det kommer til matproduksjon er å ha kortest mulig vei mellom produsent og konsument. Det gir best kvalitet, best pris, mest bærekraft og best beredskap. Skal vi pålegge oss kjøttskam og co2 kvoter i landbruket for at matkjedene skal kjøre tusenvis av km med maten vår?

Vedtak: Hele AU må holde trykket oppe og jobbe både mot forbrukere og politikere for å synliggjøre bærekraft, miljø, klima og kjøttkutt som vi ikke bør gjennomføre.

Sak 5: FoU-arbeidet fremover

Nordnorsk Landbruksråd har invitert følgende aktører og fått positive tilbakemeldinger på invitasjon til FoU-samarbeid fra NIBIO, NLR, Statsforvalternes landbruksavdelinger, Fylkeskommunene og Bondelaget.

Vedtak:

Tilbakemeldingene viser at det er interesse for et samarbeid om FoU-arbeid i Nord-Norge, så sekretær tar kontakt med NIBIO ved OAF for et samarbeid og planlegging av videre fremdrift.

Sak 6: Oppfølging av medieoppslag

Balsfjordosten skal ikke lengre produseres i Balsfjord, og hele geitnæringa i nord er bekymret for videre utvikling av produkter basert på egen melk. Det har vært et problem at geitbønder over flere år ikke har fått levere hele kvoten, og det å fjerne Balsfjordosten fra markedet er et steg i feil retning. Næringa har hatt et forholdstall på 94 til 96 de siste årene, og at de ikke får lov til å levere hele kvoten. TINE melder om store utbetalinger til eierne, og da mener vi det må være rom for å bruke 10 millioner for å beholde produksjonslinja til den eneste arktiske merkevaren vi har i butikk per i dag.

Vedtak:

Nordnorsk Landbruksråd tar initiativ til et møte med nordnorske representanter +styreleder i TINE for å avklare videre benyttelse av geitmelka i nord.